

Nr 190

Av fru **Hörnlund m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 10, med förslag till förordning om investeringsavgift för vissa byggnadsarbeten.*

(Lika lydande med motion nr 150 i Första kammaren)

I *Kungl. Maj:ts proposition nr 10* till årets riksdag framlägges förslag om införande av en 25-procentig investeringsavgift på vissa byggnadsarbeten.

Nödvändigheten av en dämpning av den överhettade byggnadsverksamheten skall inte bestridas. Redan nu sker en uppbromsning genom att tillstånd inte lämnas för vad som anses som mindre angelägna investeringar, såsom bensinstationer, kyrkor m. m., utom när detta är nödvändigt för att fylla ut sysselsättningen för byggnadsarbetarkåren.

Enligt propositionens förslag skall till nu gällande ordning också införas en investeringsavgift på 25 procent för vissa uppräknade byggnadsprojekt. Avgiften skulle komma att drabba bensinstationer, bilverkstäder, vissa parkeringshus, butiker, kontors- och banklokaler, kommunala förvaltningsbyggnader, kyrkliga eller andra samlingslokaler eller nöjeslokaler, sporthallar och idrottsanläggningar samt fritidsstugor överstigande 80 m².

Investeringsavgiften kommer som synes att drabba åtskilliga objekt inom den kommunala verksamheten. Inom denna sektor torde avgiften få en 100-procentig verkan, eftersom det är otänkbart att ansvariga kommunalmän kan komma att belasta kommunens skattebetalare med 25-procentigt ökade byggnadskostnader i form av skatt till staten. Kommunerna är i princip befriade från statlig beskattning. Genom det i propositionen framlagda förslaget skulle de nu kunna komma att åläggas att betala en 25-procentig skatt till staten vid fullföljandet av sina legala uppgifter.

När det gäller byggnadsobjekt inom den privata sektorn, som föreslagits bli belagda med investeringsavgift, är det däremot inte alls säkert att avgiften leder till totalstopp i byggandet. Även i propositionen förutses detta genom att vissa intäkter tagits upp, ehuru ganska blygsamma sådana. Investeringsavgiftens giltighetstid är avsedd att bestå inemot två år. Det kan under sådana förhållanden mycket väl tänkas att intressenter som har projekteringen klar för bensinstationer, butiks-, kontors- och banklokaler kommer fram till att det ändå, trots investeringsavgiften, är lönsamt att bygga. Räknar man med att kapital finns tillgängligt, att kostnader nedlagts för utförd projektering, att man kanske har en tomt som drar räntekostnader, två års kostnadsstegringar inom bygg-

nadsbranschen, fördelen av två års tidigare start med den avsedda verksamheten, kanske nödvändigheten att utveckla och rationalisera verksamheten, att komma i kapp eller före konkurrenter skulle det inte förvåna, om det inom nämnda sektorer kommer att inträffa i ett antal fall att investeringsavgiften uppväges av andra fördelar om byggnationen genomföres utan tidsutdräkt.

Investeringsavgiften som sådan kan därför icke sägas utgöra ett hinder för fullföljande av privata objekt. Den som har råd att betala 25 procent i överkostnad kan komma att få bygga, medan den som inte vill eller kan betala överkostnaden får avstå. Det blir alltså tillgången på kapital och inte angelägenhetsgraden som avgör frågan om vissa byggnadsobjekts igångsättande.

Som nämnts kommer den kommunala byggnationen på berörda områden säkerligen att avstanna. Det innebär att angelägna projekt, såsom samlingslokaler, sport- och idrottsanläggningar, förvaltningshus m. m., får skjutas på framtiden. Otänkbart är således inte att införandet av en investeringsavgift får till resultat att i någon kommun en välbehörlig och länge efterlängtd, kanske färdigprojekterad, idrottsanläggning eller ett kulturhus inte kan uppföras medan däremot ett bankhus kan komma att byggas. I detta sammanhang bör det också påpekas att investeringsavgiften inte egentligen begränsar omfattningen av fritidsbebyggelsen. Bortsett från begränsningen när det gäller storlek och bebyggelse i grupp kan denna form av byggande komma att pågå obehindrat. Det kan starkt ifrågasättas om inte ett flertal enligt förslaget avgiftsdrabbade kommunala investeringar ur samhällssynpunkt framstår som angelägnare än fritidshusen.

I propositionen föreslås att den nu tillämpade tillståndsgivningen byggs ut med en 25-procentig investeringsavgift. Syftet att åstadkomma en neddämpning av investeringarna inom vissa sektorer skulle lika väl kunna uppnås med skärpt tillämpning av lagstiftning om igångsättningstillstånd. Denna metod är, även om den erfordrar ett visst administrativt arbete, ett bättre instrument än investeringsavgiften. Genom tillståndsgivningen kan vissa sektorer beläggas med totalstopp, medan andra kan bli föremål för angelägenhetsgradering. Kommunerna skulle härigenom få möjlighet till prövning av sina mest angelägna projekt. Även länsarbetsnämndernas styrning av sysselsättningen skulle underlättas genom en reglering enbart genom tillståndsgivning för icke prioriterade byggnadsarbeten. Därigenom skulle en bättre anpassning till full sysselsättning för byggnadsarbetarkåren ernås.

I propositionen föreslås att frågan om sysselsättningen löses genom att Kungl. Maj:t får medge befrielse från investeringsavgift helt eller delvis, om läget på arbetsmarknaden påkallar detta. Med hänsyn till att det här gäller en investeringsavgift av avsevärd storlek framstår systemet som högst otillfredsställande ur rättvisesynpunkt. I en region kan således ett byggnadsobjekt kosta 25 procent mer genom investeringsavgiften, medan ett liknande objekt i en annan region blir befriat från avgift på grund av arbetsmarknadsläget. Den som i början av investeringsavgiftens giltighetstid anser sig, trots investeringsavgiften, böra ge-

nomföra ett byggnadsprojekt kan komma i ett ogynnsamt läge i förhållande till den som senare under perioden kanske får befrielse från avgift på grund av arbetsmarknadspolitiska skäl. Sådana verkningar kan inte bli följden om regleringen sker uteslutande genom tillståndsgivning.

Med hänsyn till de olägenheter som ovan redovisats kunna uppstå, i första hand för kommunernas vidkommande, hävdar vi bestämt att kommunernas oprioriterade byggande bör undantagas från bestämmelsen om investeringsavgift. Vi kan således icke biträda förslaget om införande av investeringsavgift för kommunal byggnation. I stället förordar vi en effektivisering av lagstiftningen om igångsättningstillstånd för begränsningen av investeringsvolymen inom icke prioriterade kommunala byggnadsarbeten.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställas,

att riksdagen måtte antaga det vid Kungl. Maj:ts proposition nr 10 fogade förslaget till förordning om investeringsavgift för vissa byggnadsarbeten med de ändringarna, att 1 och 2 §§ erhåller följande lydelse:

1 §.

För byggnadsarbete eller banklokaler;
byggnad som för arbetet.

2 §.

Investeringsavgiften erlägges som byggherre.
Staten och kommunerna erlägger icke investeringsavgift.

Stockholm den 19 januari 1967

Gördis Hörnlund (s)

Rune Johansson (s)

Lars Henrikson (s)

i Norrköping

Oscar Franzén (s)

Gösta Josefsson (s)

Gunbjörg Thunvall (s)

i Halmstad

Rosa Svensson (s)

Eric Karlsson (s)

Viola Sandell (s)

i Olofström

Gusti Gustavsson (s)

Arne Blomkvist (s)

i Ängelholm